

Foder- og Fødevaresikkerhed
J.nr. 2023-28-31-00534.
Ref. KIKIP
Den 9. januar 2025

Høringsnotat vedrørende høring over udkast til bekendtgørelse om overvågning og kontrol for salmonella i grisekød samt bekæmpelse af salmonellose hos grise

Udkast til bekendtgørelse om overvågning og kontrol for salmonella i grisekød samt bekæmpelse af salmonellose hos grise (grisebekendtgørelsen) blev sendt i ekstern høring den 1. oktober 2024 med frist for afgivelse af høringssvar den 22. oktober 2024.

Høringen vedrørte en revision af bekendtgørelsen med det primære formål at ophæve reglerne om overvågning af salmonella på besætningsniveau. Revisionen har endvidere medført, at der er foretaget en række sproglige præciseringer og strukturelle ændringer.

Fødevarestyrelsen bemærker, at der generelt har været opbakning til de forslåede ændringer i grisebekendtgørelsen.

Fødevarestyrelsen har modtaget høringssvar fra følgende eksterne høringssparter: Statens Serum Institut/DK-VET (Statens Serum Institut og Københavns Universitet), Landbrug & Fødevarer og Den Danske Dyrlegeforening.

Fødevarestyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv. Kun de væsentligste eksterne høringssvar er refereret, og der henvises til, at høringssvarene kan læses i deres helhed på Høringsportalen, hvor de offentliggøres.

Høringssvar uden bemærkninger eller høringssvar som blot udtrykker støtte til gennemførelse af forslagene uden andre relevante bemærkninger, høringssvar om afklaring af forståelsen for de enkelte bestemmelser eller spørgsmål, som efterfølgende er afklaret ved telefonisk henvendelse med de relevante aktører, samt høringssvar med forslag til mindre ændringer/rettelser som vil blive indarbejdet i bekendtgørelsen i relevant omfang, og høringssvar som ikke kan gennemføres som følge af lovteknisk karakter, er ikke medtaget i høringsnotatet.

Høringssvar:

1. Statens Serum Institut bemærker, at ændringen kan få konsekvenser for human sundhed, hvis forbrugerne i højere grad smittes af salmonellainficeret grisekød. Statens Serum Institut bemærker endvidere, at det alt andet lige er en svækkelse af det forudseende beredskab, når der ikke overvåges for salmonella på besætningsniveau. Dermed svækkes og forsinkes muligheden for at opdage nye trusler/trends i primærproduktionen. Statens Serum Institut bemærker også, at ophør af den bakteriologiske overvågning i besætninger vil betyde, at færre salmonella-isolater fra grise vil være tilgængelig for epidemiologisk typning, både til sammenligning ved humane sygdomsudbrud, med også i forbindelse med kortlægningen af hvilke typer/kloner med tilhørende resistensforhold, der findes hos grise.

Fødevarestyrelsen anerkender SSI's fokus på folkesundheden og behovet for at identificere potentielle risici tidligt i produktionskæden. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at ændringen i overvågningen ikke vil få fødevaresikkerhedsmæssige konsekvenser, da overvågningen fortsat sker på det ferske kød, og dermed tæt på forbrugerne. Denne vurdering er understøttet af beregninger, der viser, hvis forekomsten af salmonella i besætningerne stiger som en effekt af ophørt besætningsovervågning, så antallet af positive serologiske prøver fordobles, vil forekomsten af positive prøver i overvågningen af salmonella på slagtekroppe stige minimalt. Der blev desuden indført væsentlige stramninger af den skærpede indsats på slagterierne i januar 2021, som bl.a. betød, at der skal udtages dobbelt antal prøver, hvis antallet af positive salmonellaprøver overstiger 2% over en periode på et år. Samlet set betyder det, at Fødevarestyrelsen vurderer det forsvarligt at ophæve besætningsovervågningen. Fødevarestyrelsen vil løbende følge op på, at der ikke sker en stigning i salmonellatilfælde hos mennesker fra grisekød. Se også punkt 3.

Fødevarestyrelsen bemærker, at den eksisterende overvågning på besætningsniveau (stibundsprøver) medførte, at en del besætninger kun blev undersøgt bakteriologisk hvert 5. år. Derved var der ikke mange nye isolater. Der vil desuden fortsat ske en overvågning på populationsniveau med blindtarmsprøver.

2. Statens Serum Institut spørger til, hvilken dokumentation, der ligger til grund for: "afspejles i det lave antal humane tilfælde, der er relateret til grisekød", som fremgår af høringsbrevet.

Fødevarestyrelsen henviser til smittetekilderegnskabet, der gennem mere end 10 år har vist et fald i forekomsten af humane tilfælde relateret til grisekød.

3. Statens Serum Institut spørger til, hvordan forekomsten af human salmonellose relateret til dansk grisekød vil blive fulgt tæt.

Fødevarestyrelsen bemærker, at den tekniske arbejdsgruppe, der står bag driftsplanen, fortsat vil følge forekomsten via slagteriovervågningen (ferskkødsovervågningen) og populationsovervågningen (blindtarmsprøver). Derudover følges de humane salmonellatilfælde, og hvis der er tegn på en stigning, som kunne være forårsaget af salmonella fra grisekød, vil arbejdsgruppen iværksætte de nødvendige undersøgelser til afklaring af en mulig sammenhæng. Arbejdsgruppen består af Fødevarestyrelsen, brancheorganisationerne og DTU.

4. Statens Serum Institut/DK-VET bemærker, at salmonella-isolater, der isoleres i forbindelse med bakteriologisk undersøgelse af prøver fra grise og grisekød, bør gemmes med henblik på WGS-analyse.

Fødevarestyrelsen oplyser, at alle isolater fra ferskkødsovervågningen, som undersøges på styrelsens laboratorium gemmes med henblik på WGS-analyse.

5. Statens Serum Institut/DK-VET bemærker, at der ikke under §§ 28 og 29 er anført krav om, at kortlægningen af årsag til høj salmonella-forekomst på slagteriet også skal omfatte de besætninger, som har leveret grise til slagtning. Denne mangel finder SSI/DK-VET uhensigtsmæssig, når overvågning på besætningsniveau i øvrigt ophører.

Fødevarestyrelsen bemærker, at erfaringerne fra tidligere kortlægninger og opklaringer af årsagen til høj salmonellaforekomst på slagterierne viser, at det ikke er inputtet fra besætningerne, der gør forskellen, men slagtehygiejnen på slagterierne.

6. Statens Serum Institut/DK-VET bemærker, at det i bekendtgørelsen bør præciseres, på hvilket grundlag diagnosen salmonellose skal stilles, så det undgås at salmonellose overses.

Fødevarestyrelsen bemærker, at det er en dyrlæge, som foretager vurderingen og udtager opklarende prøver. Diagnosen stilles ud fra en eller flere af de symptomer der er oplistet i bekendtgørelsen, som indeholder de mest almindelige symptomer hos grise, samt muligheden for at inddrage andre symptomer. Fødevarestyrelsen finder, at listen med symptomer er ret bred og giver således plads til dyrlægens faglighed ift. at kunne diagnosticere salmonellose i besætningerne. Den indarbejdede dispensation er alene en ensretning af reglerne i forhold til listebekendtgørelsen.

7. Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at ophør af overvågningen af salmonella på besætningsniveau og fjernelse af test- og kategoriseringskravene vil resultere i mangel på salmonellafri avls- og opformeringsbesætninger. Dette kan blive en udfordring, da disse besætninger har spillet en vigtig rolle i bekæmpelsen af salmonella og i at sikre eksportkvalitet.

Fødevarestyrelsen bemærker, at det veterinære laboratorium i Kjellerup er akkrediteret til disse analyser, hvorfor besætningsejere, der er interesseret i fortsat at få udført disse analyser, fortsat har denne mulighed.

8. Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at tyske importører af danske smågrise på 7 og 30 kg. ind imellem oplever problemer med salmonella. Den foreslåede ophævelse af besætningsovervågningen risikerer at forværre situationen, da der må forventes en øget spredning af salmonella i ikke-lukkede besætninger.

Fødevarestyrelsen bemærker, at eksportører af smågrise fortsat kan få foretaget de analyser, importørerne måtte ønske.

9. Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at den stigende forekomst af antibiotikaresistens, kombineret med en lav fravænningsalder og lav vægt hos grise, vil øge risikoen for salmonellose i besætningerne, især hos fravænnede grise. Ifølge DANMAP 2023 er resistens hos Salmonella Typhimurium steget med 27 pct. Dette vil ikke alene øge udfordringerne i produktionen, men også risikoen for, at mennesker smittes med resistente salmonella-stammer.

Fødevarestyrelsen bemærker, at muligheden for at mennesker smittes med resistente salmonellastammer fra grisekød, kræver, at de skal være til stede i grisekødet. FVST vurderer, at slagtehygiejnen er afgørende for en fortsat høj fødevaresikkerhed og dermed også lav risiko for smitte med resistent salmonella. Dette overvåges løbende ved ferskkødsovervågningen.

10. Den Danske Dyrlægeforening bemærker, at selvom forekomsten af salmonella i fersk grisekød har været stabilt lav de seneste ti år, er de bekymrede for, at ophør af besætningsovervågningen vil føre til øget subklinisk forekomst af salmonella i danske besætninger. Dette kan resultere i en øget spredning af salmonella i grisekød og dermed en forringelse af fødevaresikkerheden.

Fødevarestyrelsen bemærker, at på nuværende tidspunkt har de fleste grisebesætninger salmonella i højere eller lavere grad. Selvom forekomsten stiger, viser beregninger, at håndteringen på slagteriet fortsat vil sikre en høj fødevaresikkerhed.

11. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der generelt ses en sammenskrivning af de to overvågninger, ferskkødsovervågningen og den skærpede indsats. De mener, at sammenskrivningen gør det vanskeligt at få et overblik over de to overvågninger hver for sig. De vil derfor foreslå, at tekst og opbygning i den nuværende bekendtgørelse videreføres, da denne

tekst indeholder de forskellige frister og betingelser præciseret under hver af de to overvågninger.

Fødevarestyrelsen anerkender, at der er sket en omskrivning, som måske kan give anledning til misforståelser. Fødevarestyrelsen har tilrettet udkastet.